

Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni istungi protokoll nr 175

Eesti, videosild

Reede, 18. september 2026

Algus 9.00, lõpp 11.52

Juhataja: Peeter Tali (esimees)

Protokollija: Roosmarii Kukk (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Arvo Aller, Vladimir Arhipov, Enn Eesmaa, Rain Epler, Anti Poolamets, Urmas Reinsalu (Lea Danilson-Järg asendusliige), Maido Ruusmann, Aivar Sõerd, Kadri Tali, Tarmo Tamm, Urve Tiidus, Kristo Enn Vaga, Luisa Värk

Komisjoni ametnikud: Teele Vares (nõunik-sekretariaadijuhataja), Teele Taklaja (nõunik), Getter Kristen Treumuth (nõunik)

Puudus: Tiit Maran

Kutsutud: välisminister Margus Tsahkna, ministri diplomaatiline nõunik Mari-Liis Sulg, Euroopa osakonna lauaülem Triin Hiiesalu, Justiits- ja Digiministeeriumi nõunik Mariko Jõeorg-Jurtšenko (2. päevakorrapunkt); Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi majanduse ja innovatsiooni valdkonna asekanstler Sigrid Rajalo ja ELi ja rahvusvahelise koostöö osakonna vanemnõunik Evelin Tõnisson (3. päevakorrapunkt); energeetika- ja keskkonnaminister Erkki Keldo, Kliimaministeeriumi kliima ja keskkonnahoidliku majanduse osakonna juhataja Laura Remmelgas ning sama osakonna nõunik Annika Varik, välissuhete osakonna EL teemade valdkonnajuht Eliise Merila (4.–5. päevakorrapunkt); Riigikantselei Euroopa Liidu sekretariaadi nõunik Karin Zereen (4.–5. päevakorrapunkt); Riigikogu Kantselei avalike suhete osakonna pressinõunik Maris Meissaar (1.–6. päevakorrapunkt)

Päevakord:

4. Seisukoha andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ seoses soojuse ja kütuse võrdlusaluste ajakohastamisega ajavahemikuks 2026–2030 COM(2026) 619

4. Seisukoha andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ seoses soojuse ja kütuse võrdlusaluste ajakohastamisega ajavahemikuks 2026–2030 COM(2026) 619

Erkki Keldo andis ülevaate Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ seoses soojuse ja kütuse võrdlusaluste ajakohastamisega ajavahemikuks 2026–2030 COM(2026) 619. Energeetika- ja keskkonnaminister sõnas, et esimene ettepanek puudutab Euroopa Liidu heitkogustega esimest kauplemise süsteemi (edaspidi HKS) muudatust aastateks 2026–2030. Euroopa Komisjon soovib vähendada soojuse ja kütuse

võrdlusalustel tasuta eraldatavate ühikute kärbet 34%-lt 18%-le. See suurendaks Eesti ettevõtetele eraldatavate tasuta ühikute hulka ja avaldaks ligikaudu 1,5 miljoni euro suurust rahalist mõju. Eesti toetab tasuta eraldatavate ühikute hulga suurendamist, kuid soovib, et leevenduse laiendamist kaalutakse ka põlevkivisektorile.

Urve Tiidus andis ülevaate [majanduskomisjoni arvamusest](#) ja arutelust ning märkis, et komisjon otsustas toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti. Otsus tehti hääletades (poolt 6: Jaak Aab, Mario Kadastik, Reili Rand, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi; vastu 3: Aleksei Jevgrafov, Rene Kokk, Mart Maastik; erapooletuid 0; ei hääletanud 1: Tõnis Mölder).

Rain Epler sõnas, et Euroopa Liidu liikmesriikide valitsuste alaliste esindajate komitee ehk COREPER kujundas Euroopa Parlamendiga peetavateks läbirääkimisteks seisukoha, mille kohaselt põlevkivisektorile erandit ei tehta ning nafta- ja gaasisektor jäetakse leevendusmeetmest välja. R. Epler küsis, kas ja millist seisukohta väljendasid Eesti esindajad COREPERi kohtumisel, arvestades, et ELAKis ei ole seisukohad veel kinnitatud. R. Epler küsis lisaks, kas ELAKi kinnitatavad seisukohad annavad Eestile mandaadi kaitsta põlevkivisektori leevendust Euroopa Parlamendi ja nõukogu edasistes läbirääkimistes.

Eliise Merila vastas, et Eesti jäi COREPERis parlamentaarse reserviga ega toetanud ühtegi seisukohta. Eesti esitas kirjalikult ja suuliselt ettepaneku hõlmata põlevkivisektor leevendusmeetmesse. Eelnõu läheb edasi triloogidele, milleks Euroopa Parlament kujundab oma seisukoha. Lõpphääletus toimub pärast triloogidel kokkuleppe saavutamist ning Eesti jätkab põlevkivisektorile erandi taotlemist.

Rain Epler küsis, miks ei kujundatud Eesti seisukohta ELAKis enne COREPERi kohtumist, näiteks juulis või augustis. R. Epler sõnas, et COREPERil on seisukohtade kujundamisel oluline roll ning ELAKi varasemates aruteludes on seisukohtade muutmata jätmist põhjendatud muu hulgas sellega, et Eesti on oma positsiooni COREPERis juba väljendanud.

Erkki Keldo vastas, et Euroopa Komisjon tuli alles juulis ettepanekuga välja.

Peeter Tali lisas, et ettepanek tuli alles juulis ja ELAK sai kokku esimest korda täna.

Rain Epler sõnas, et ei ole usutav, et COREPERi kohtumise ajakava ei olnud varem teada. Eesti seisukoha oleks saanud kujundada augustis või septembri alguses. R. Epleri sõnul ei olnud seisukoht COREPERis piisavalt jõuline.

Peeter Tali vastas, et otsustav hääletus ja sisulised läbirääkimised seisavad veel ees.

Peeter Tali küsis, kas Isamaad esindavad praegu kaks liiget või asendab Urmas Reinsalu Lea Danilson-Järge.

Urmas Reinsalu vastas, et tal on volitus osaleda komisjoni istungil Isamaa esindajana ning ka Lea Danilson-Järg võib istungil osaleda, kuid komisjoni liikme ülesandeid täidab praegu U. Reinsalu.

Urmas Reinsalu tegi ettepaneku kuulata ära energeetika- ja keskkonnaministri ülevaade järgmisest päevakorrapunktist, kuna teemad on sisuliselt seotud ning seega võiks ELAK mõlemat teemat tervikuna arutada.

Peeter Tali nõustus U. Reinsalu ettepanekuga.

Vladimir Arhipov avaldas toetust arutada käesoleva istungi 4. ja 5. päevakorrapunkti tervikuna. V. Arhipov küsis, kas energeetika- ja keskkonnaminister on tutvunud Eesti Töandjate Keskliidu (edaspidi TKL) ja Eesti Elektritööstuse Liidu (edaspidi ETL) seisukohtade ja muudatusettepanekutega.

Peeter Tali vastas, et kui komisjon nõustub, käsitletakse kahte seotud päevakorrapunkti ühises arutelus, kuid otsused tuleb vormistada eraldi, nagu tehti ka majanduskomisjonis. P. Tali sõnas, et arvamused ja kirjad on komisjoni liikmetele ning ministeeriumile edastatud.

Erkki Keldo vastas Vladimir Arhipovi küsimusele, et on tutvunud Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (edaspidi EVEA), ETLi, TKLi ja Rain Epleri seisukohtade ja muudatusettepanekutega. E. Keldo sõnas, et peab oluliseks koostööd ning sisulist arvestamist teiste sektoritega. Seejärel jätkas energeetika- ja keskkonnaminister 5. päevakorrapunkti ülevaate andmisega.

Peeter Tali pani hääletusele Rain Epleri ettepaneku muuta Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti punktides 1.1. ja 1.2. järgmiselt:

1.1. Eesti toetab Euroopa Komisjoni ettepanekut COM(2026) 619 üksnes tingimusel, et direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a kavandatavast lõikest 2b kõrvaldatakse NACE 19.20 tegevusala üldine väljajätmine või nähakse ette samaväärne erand, mille alusel kohaldatakse ettepanekus sätestatud aeglasemat soojust ja kütuse võrdlusaluste vähendamise määra põlevkiviõli tootmisega seotud tegevustele.

Põlevkiviõli tootmist ei ole põhjendatud leevendusest välja jätta üksnes tegevusala klassifikatsiooni tõttu, kui sektori tegelikud heite vähendamise võimalused, tehnoloogiate kättesaadavus ja süsinikulekke risk õigustavad ettepanekus sätestatud leevenduse kohaldamist.

1.2. COM(2026) 619 alusel tehtav muudatus ei piira Eesti seisukohti COM(2026) 616 menetluses põlevkiviõli tootmise, protsessiheite, tasuta eraldamise ega perioodi 2031–2040 käsitlemise kohta.

(poolt 6: Arvo Aller, Vladimir Arhipov, Enn Eesmaa, Rain Epler, Anti Poolamets, Urmas Reinsalu; vastu 7: Maido Ruusmann, Aivar Sõerd, Kadri Tali, Peeter Tali, Tarmo Tamm, Urve Tiidus, Luisa Värk; erapooletuid 0; ei hääletanud: 0).

R. Epleri muudatusettepanekud ei leidnud toetust.

Peeter Tali pani seejärel hääletusele ettepaneku toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti kooskõlas majanduskomisjoni arvamusega (poolt 7: Maido Ruusmann, Aivar Sõerd, Kadri Tali, Peeter Tali, Tarmo Tamm, Urve Tiidus, Luisa Värk; vastu 4: Arvo Aller, Vladimir Arhipov, Rain Epler, Anti Poolamets; erapooletuid 0; ei hääletanud 2: Enn Eesmaa, Urmas Reinsalu).

Otsustati:

4.1. Toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti kooskõlas majanduskomisjoni arvamusega (poolt 7: Maido Ruusmann, Aivar Sõerd, Kadri Tali, Peeter Tali, Tarmo Tamm, Urve Tiidus, Luisa Värk; vastu 4: Arvo Aller, Vladimir Arhipov, Rain Epler, Anti Poolamets; erapooletuid 0; ei hääletanud 2: Enn Eesmaa, Urmas Reinsalu).

(...)

(allkirjastatud digitaalselt)
Peeter Tali
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Roosmarii Kukk
protokollija

Väljavõtte õige
Roosmarii Kukk
Euroopa Liidu asjade komisjoni konsultant